

27 kr./kg.

Ja, sjálvt sáttmáli, har prisur omanfyri 30 kr./kg var fingin fyri ávísa stóð, mátti aftaná stóra útboð Fiskasøllunnar fyri minni pris til sama marknað geva avsláttur upp á 1 kr./kg.

Veruleikin, at Dan Cod í Esbjerg keypir túsundir av tonsum frá Føroya Fiskasølu og selir tey við vinningi á somu marknaðum sum okkara, talar eitt tyðiligt mál.

Meginparturin av 1986 og 1987 hava vit hinkað aftaná í uppsáttinum, tí okkara sølulið hevði forselst seg, hetta kostaði stuðulgrunnunum aðrar tiggjutas milliónir.

Toska- og hýsuprisirnir gingu skjótt upp seinasta vetur og í vár, men vit lógu niðurbundnir út um 1. juli og mistu aftur har tiggjutas milliónir.

Flakavirkilið í Nólsoy

Raksturinn av tí litla ótíðarhóskandi flakavirkinum í Nólsoy gav yvirskot uppá 1,2 milliónir tað árið, landskassin rak virkið og tað slapp at selja óheft. Nú veit eg væl, at teir kunnu leggja seg eftir prishestu framleiðslunum, og at hetta telur, men dæmið er kortini talandi.

Í fjør gav Fiskasølan tey boð, at kongafiskafلاك kundi bert seljast fryst í blokk til USA fyri avrokningarpris umleið 0,40 kr./kg.

Hetta vildi við avreiðingarprisi 4,30 kr./kg kostað stuðulgrunnunum einar 45 milliónir krónur; nú bleiv avrokningarprisurin hjá Tvøroyrar Flakavirki lagdur til grund. Hesin var 1,70 kr./kg, t.v.s. at vardi hetta 1 ár, vildi grunnarnir istaðin fyri 45 mió. kr. skula nýtt 25 mió.

Hetta gjørdi slikan vørr, at starvsnevnd og umboðsnevnd Fiskasøllunnar ímóti atkvøðu stjórans góvu Tvøroyrar Flakavirki undantaksloyvi at selja kongafiskuttanfyri Fiskasølu.

Vit sóu eisini, at íslendingar fingi 1 kr./kg meira í avrokningarprisi fyri kongafisk hesa tíð.

Blálonga og onnur fiskaslog ella nýggjar framleiðslur eiga sínar søgur, sum eisini tala um tørvandi initiativ hjá okkara »risa«.

Slógvøgla?

Herfyri kundi slógv bert seljast við 10 oyru/kg í halli, og talan var um toskaslógv. Tvøroyrar Flakavirki gjørdi tí sjálvt sáttmála um sølu av 7.000 tonsum av tí biligara kongafiska- og uppsalógvnum, sum gav 30 oyru/kg í vinningi, ein munur upp á 40 oyru/kg.

So fæst neit hetta, at samtakið í staðin fyri at samvirka noktaði limi at avskipa við sama skipi sum Tvøroyrar Flakavirki. Skipið, sum lastaði 1000 tons, skuldi flyta 700 tons fyri Tvøroyrar Flakavirki og kundi so státt taka 300 tons fyri hægri pris frá øðrum limi, men hann fekk forboð fyri at lata tey.

Nú er so slógvprisur Fiskasøllunnar hækkaður.

Í lötuni býður annað sölufelag upp í 60 oyru hægri avreiðingarpris og býður virki arbeiða fiskin fyri avtalað skiftisavlop.

Men limaskapurin forðar, og fasta tilknýtið millum skip og virkir ger so, at skip og fiskimaður fáa ikki henda meirpris.

Søluapparatíð

Annar veikleiki hjá samtakinum er, at tað ikki torir at lata aðrar virka við nýggjum framleiðslum og sølu av teim.

Kovin er eitt av dømunum, og eg eri bangin fyri, at sila- og laksasøluni verður somu lagnu fyri.

Ein átekur sær sølur ein ikki hevur »søluapparat« til.

Nú sila- og laksaprisirnir gingu nakað niður, fekk alivinnan størri figgingartørv. Hendan segði Fiskasølan seg kunna nøkta, og limatalið øktist í stórum; men prisin økti limaskapurin ikki, heldur øvugt.

So lagan silapris sum 28 kr./kg skuldu tí allir kunna givið, men kortini hevur onkur, sum væntaði sær henda pris fyri fesk sil einans krúvd og vaskað, verið noyddur at selja tey avhøvdað og fryst fyri 20 kr./kg.

Laksabátarnir fingi summur sum kunnugt í fjør rokning upp í 600.000 kr., tá teir hildu seg eiga 30% eftir av søluni av 20-25 tonsum av laks, men hampamenn í samtakinum tóku vist hesa rokning aftur, so hon er óivað »puljað« so ella so, og hetta er jú yrimunur, sum stóra samtakið kann geva.

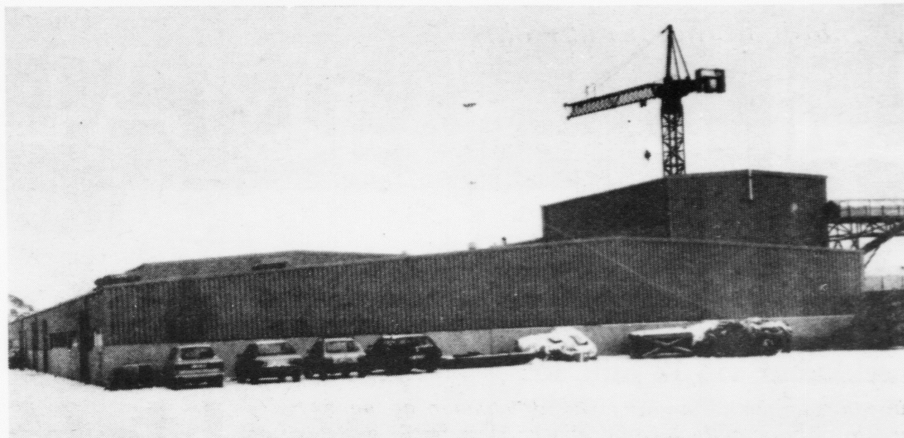
Tá eg soleiðis havi loyst frá posabandinum, er tað als ikki fyri at royna at spreingja samtakið ella av »nationaliseringshugi«, men ber til at visa, at hvørja ferð eru tað viðurskipti, sum uttanfrá skulu trýsta, áðrenn »initiativ« verða tikin.

Loysir studningur málið?

Tað er neyðugt við einum veruligum kjaki nú. Reiðarafelagið og Fiskimannafelagið skjóta bæði upp at hækka studningin.

Hetta skulu vit umhugsast og royna at ganga so langt sum tilber.

Men tað er neyðugt at

Tvøroyrar Flakavirki hevur sanniliga higartil avdúkað mong brek í søluarbeiði okkara

gera sær greitt, at hetta røkkur ikki. Ein kann skoyta nakað uppí at mótvirka lágum prisi, men skal »kompensera« bæði fyri pris og minni nøgd, eru tað einar 5-600 milliónir, sum tørvast, og hvør dugir tá ikki at siggja, at nakað er galið í okkara framleiðslu og sølu.

Eitt slíkt tal ræðir ein til at hugsa, at so mugu vit heilt sleppa tí framleiðslu-hátti, vit hava í dag, t.v.s. steingja flakavirkini og selja aftur á feskfiska marknaðinum í Europu.

Hetta gera vit ikki uttan at øll vinnan og møguleikar hennara eru kannað til botns, og vit hava havt tað kjakið, sum so leingi hevur tørvast. Vit mugu og skulu finna aðra loysn.

Havi fyrr skotið upp, at vit høvdu tvær sølur, og at onki forðaði limaskapi í báðum. Tær kundu so hvør sær havt rætt at selja ávisan part av framleiðsluni, t.d. 1/3 hvør, seinasta triðingin kundi so tann betra selt, ella

limirnir seldu sjálvir.

Hetta var á fiskivinnutínginum seinasta heyst mett órealistiskt.

Annar møguleiki var, at 2-3 flakavirki stovna egnu sølu og byggja egið søluapparat, sum fær kappingina í lag, men tá skuldu tey so fyrbils stongt fyri limatilgongd, so ikki kapping um limir syndraði tað stóra »apparat«, sum er uppbyggt.

Í tí er onki endamál, risin skal fáast at virka smíðliga og betri og við størri framtakshugi.

Hendir hetta ikki heilt skjótt, verður samfelag okkara framvegis at burturbløða hundraðtals milliónir, og tá eru vit ikki bert á eggini, men farnir útav.

Atli P. Dam

— Dan Cod í Esbjerg keypir túsundir av tonsum frá Føroya Fiskasølu og selir tey við vinningi á somu marknaðum sum okkara. Hesin veruleiki talar eitt tyðiligt mál, sigur Atli Dam.

Á fiskivinnutínginum í seinasta heyst var lögmaður ein hin fremsti í kjakinum um, hvussu vit skulu fáa meira burtur úr okkara fiskauðflutningi